

Zekâtın Maddi ve Manevi Boyutları

Eûzubillahimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm.

*el-Hamdülillahi rabbilâlemin ve'l-âki-
betü li'l-müttekîn. Vessalâtü vesselâmü alâ
seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ec-
maîn.*

*İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-
kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi
hedyü muhammedin sallallahu aleyhi ve sel-
lem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle
muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve
külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-mut-
tasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sellem.*

«لِكُلِّ شَيْءٍ آفَةٌ تَفْسِدُهُ، وَأَعْظَمُ الْآفَاتِ آفَةٌ تُصِيبُ أُمَّتِي
حُبُّهُمْ الدُّنْيَا، وَحُبُّهُمْ الدِّينَارَ وَالدِّرْهَمَ. يَا أَبَا هُرَيْرَةَ،
لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مَّنْ جَمَعَهَا، إِلَّا مَن يُسَلِّطُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
عَلَى هَلَكَتِهَا فِي الْحَقِّ. الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

*Li-küllü şey'in âfetün tüfsidühü ve
a'zamu'l-âfâti âfetün tûsîbu ümmetî hubbu-
humu'd-dünyâ ve hubbuhumu'd-dînâre ve'd-
dirheme. Yâ Ebâ Hüreyre lâ hayra fî kesîrin*

*men ceme'ahâ illâ men yüsallitullâhu azze ve celle alâ heleketihâ fi'l-hakki.*¹

...

Binâenaleyh bizdeki şu görgü, göz görgüsü diyorlar buna ki önümüzü görmeye kafi, işte bu kadar. Bir çukura basmayız, bir sudan geçmeyiz, çamura batmayız bunu görürüz, bir. Bir de basîret vardır ki o basîret olmayınca tehlikeleri göremez. Geçersin gidersin. Ama onun altında bomba mı var, atom mu var, ne var burada basacağım ben bunun altında ki, o alttakini göremez, idrakimiz kısa. Basîret alınır elden.

Hubb-u dünya! Hubb-u dünyanın en büyük âfetlerinden birisi basîret, iç görgüsü kesilir o adamdan. O ancak menfaatinden başka bir şey hesaplamaz. Bütün hesabı menfaatine aittir. Bir milletin mahvı onun için hiçbir pahasınadır. Mahvolacakmış millet, [olsun.] Benim namım, şerefim kalsın, ben yaşayayım. Öte tarafta o millet mahvolacakmış onu şey yapamaz, bin tane tevil karşısında kendisini tereyağ gibi yukarıya çıkarır ama alt tarafta hep zarardır.

---

¹ Deylemî, *el-Firdevs*, I, 171, r. 641; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 221, r. 6248.

a. İnsanın basiretinin elden gitmesi

Tüsîbu ümmetî. “Ümmetime isabet eden en büyük âfet insanın basiretinin elden gitmesi.”

Basîret denilen şey elden gider, menfaatine çalır. Bu dünyayı görür, işte bunu böyle yaparsan böyle olur der, şunu şöyle yaparsan böyle olur der ama onun altındaki zararları görece kadar kabiliyeti kalmamıştır. O da dünyaya sevgisinin neticesidir işte.

Dünyayı sevmekle bu felaket [geliyor,] bu basîret elden gidiyor, ondan sonra sen oku da oku...

Allah Allah!..

Şimdi bu memlekette 1400 senedir müslümanız elhamdulillah! Hocalarımız gelir söyler, hacılarımız gelir söyler, kendimiz okuruz fakat *kellim kellim lâ yenfa'*. Arap, *kellim kellim...* der. “Söyle, fayda etmez. Söyle fayda etmez!”

De ki sen şimdi;

“Ya, bu televizyondan ne olacak, kaldırın bunları!”

Kime anlatırsın bu derdini?

Kimseye anlatamazsın.

Bu rakıyı kaldır efendi, dükkanında ne işi var!

Anlatabilir misin?

Anlatamazsın.

Sen bu faizi alma yahu, günahtır haramdır!

Kime anlatırsın?

Kimseye anlatamazsın.

Demek ki basîret denilen şey gitmiş elden. Ortada kuru bir İslâm davası var o kadar.

«لِكُلِّ شَيْءٍ إِقْبَالٌ وَإِدْبَارٌ، وَإِنَّ مِنْ إِقْبَالِ هَذَا الدِّينِ أَنْ يَفْقَهُ الْقَبِيلَةَ كُلَّهَا بِأَسْرِهَا، حَتَّى لَا يُوجَدَ فِيهَا إِلَّا الرَّجُلُ الْجَافِي أَوْ الرَّجُلَانِ؛ وَإِنَّ مِنْ إِدْبَارِ هَذَا الدِّينِ أَنْ يَجْفُو الْقَبِيلَةَ كُلَّهَا بِأَسْرِهَا، حَتَّى لَا يُوجَدَ فِيهَا إِلَّا الرَّجُلُ الْفَقِيهُ أَوْ الرَّجُلَانِ، فَهُمَا مَقْهُورَانِ ذَلِيلَانِ، لَا يَجِدَانِ عَلَى ذَلِكَ أَعْوَانًا وَلَا أَنْصَارًا. ابْنُ السَّنِيِّ وَأَبُو نَعِيمٍ عَنِ أَبِي أَمَامَةَ.»

Li-küllü şey'in ikbâlun ve idbârun ve inne min ikbâli hâzâ'd-dîni en yefkahe'l-kabîletü küllühâ bi-esrihâ hattâ lâ yücede fîhâ ill'r-raculü'l-câfî evi'r-raculâni ve inne min idbâri hâzâ'd-dîni en yecfüve'l-kabîletü küllühâ bi-

*esrihâ hattâ lâ yücede fîhâ ille'r-raculü'l-fakîhu evi'r-raculâni fe-hümâ makhûrâni zelîlâni lâ yecidâni alâ zâlike a'vânen ve lâ ensâren.*²

Onun için *ikbâl* ve *idbâr* diyerekten iki fiil var; dünyanın gelişi ve gidişi. Geliş gidiş, bunun tarifi bizim gibi ikbal devresi, çok muazzam bir debdebe-i saltanat içerisinde yaşama. Zevk ü sefâ içinde yaşama, ikbal devresi. Her şeysi müemmen, her şeysi rahatlık içerisinde. Biz buna *ikbâl* diyoruz. Bir de yıkım devresi olur; zaruretler içerisinde, fakr u fakirlik, miskinlik içerisinde, ihtiyaçlar içerisinde. Buna da *idbâr* devresi diyoruz.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bunu hiç böyle demiyor.

“İkbal devri bir memleketin içerisinde ancak ve ancak bir veya iki tane cahil bulunur. Dinini bilmeyen ancak bir iki tane kimse bulunur.”

Geçen gün camiye namaza geldim, tabi dolmuş içerisi de şöyle geride oturdum. Bir

---

² Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, VIII, 198, r. 7807; Heysemî, *Buğyetü'l-bâhis*, II, 770, r. -1; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, VII, 271, r. 12160; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, X, 177, r. 28925; İbn Abdülberr, *Câmi'u beyâni'l-ilm*, I, 597, r. 1026; İbn Hacer, *Metâlîbü'l-âliye*, XVIII, 298, r. 4471; İbn Adî, *el-Kâmil*, V, 216.

efendi önümde namaz kılıyor, baktım ki mestlerinin altı yırtık. Hem de ikisi de yırtık, büyük bir yırtıklar var. Müezzin efendi kamet getirdi, azıcık bekleyeyim de şu adama sorayım, “Ayağını yıkadın mı yoksa mesh mi verdin?” diyeyim dedim. Baktım o benden önce safa doğru yürüdü, “Arkadaş sen ayağını yıkadın mı mesh mi verdin?” dedim. O da şaşaladı, dedim; “Meshlerin yırtık, bu meshlere mesh caiz olmaz.”

Adam kim bilir ne kadar zamandan beri o namazı kılıyordu o meshleriyle. “Mestim var ya ayağında.” diyor. E ama mestin üzerinde nasıl olursa mesh verilir nasıl olursa verilmez, gayet basit bir meseledir. Bunu bilmekten bile âciz olan bir müslümanın [durumunu düşününce,] demek ki cemiyet içerisinde dinini bilen pek az insan var.

Bu ikbal değil de yıkım devridir.

Eğer bir cemiyette herkes bilgin, dinini biliyor, âdâb-ı İslâmiyeyi güzel biliyor ama bir iki de cahil olabilir, beis yok. Çünkü alim söylediği vakitte dinlenir, dinlenir! Bugün alim söylerse dinleyecek adamı bulamazsın, hatta sus derler. “Sus, yeter artık!” diyecek kadar

cüret de gösterenler olur. Buna da idbar devri diyorlar işte.

Senin saltanatın değil.

«لِكُلِّ شَيْءٍ أُسٌّ، وَأُسُّ الْإِيمَانِ الْوَرَعُ؛ وَلِكُلِّ شَيْءٍ فَرْعٌ،
وَفَرْعُ الْإِيمَانِ الصَّبْرُ؛ وَلِكُلِّ شَيْءٍ سَنَامٌ، وَسَنَامُ هَذِهِ
الْأُمَّةِ عَمَى الْعَبَّاسُ؛ وَلِكُلِّ شَيْءٍ سِبْطٌ، وَسِبْطُ هَذِهِ
الْأُمَّةِ ابْنَايَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ؛ وَلِكُلِّ شَيْءٍ جَنَاحٌ،
وَجَنَاحُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ؛ وَلِكُلِّ شَيْءٍ مِجَنٌّ،
وَمِجَنُّ هَذِهِ الْأُمَّةِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ. خَطَرَ عَنِ ابْنِ
عَبَّاسٍ. وَضَعِفٌ.»

*Li-küllü şey'in üssün ve üssü'l-îmâni'l-
vere'u ve li-küllü fer'un ve fer'u'l-îmâni's-
sabru ve li-küllü senâmun ve senâmu hâzihi'l-
ümmeti ammiye'l-abbâsü ve li-küllü şey'in
sibtun ve sibtu hâzihi'l-ümmeti'bnây: el-Ha-
senü ve'l-Hüseynü ve li-küllü şey'in cenâhun
ve cenâhu hâzihi'l-ümmeti Ebû Bekrin ve
Umeru ve li-küllü şey'in micennün ve micennü
hâzihi'l-ümmeti Aliyyu'bnü Ebî Tâlib.*

Her şeyin bir esası var; binanın temeli ol-
ması lazım, fabrikanın şusu lazım, bir esas var.

“İmanın esası da Allah korkusudur, verâ.”

Hatta korkunun da daha üstü. Şübehâttan hiçbir şey yapmaz. Şüpheli mi bu, bu ekmek şüpheli mi aç kalır yemez o ekmeği. Çünkü şüphe var, yani şübehâttan içtinab edecek, sakıncacak.

Yine buyuruyor;

«لِكُلِّ شَيْءٍ حَقِيقَةٌ، وَمَا بَلَغَ عَبْدٌ حَقِيقَةَ
الْإِيمَانِ حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ
لِيُخْطِئَهُ، وَمَا أَخْطَأَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَهُ. حَمَّ طَب
نَ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ.»

*Li-küllü şey'in hakîkatün ve mâ beleğa ab-
dun hakîkate'l-îmâni hattâ ya'leme enne mâ
esâbehu lem yekün li-yuhtiehu ve mâ ahtaehu
lem yekün li-yusîbehu.*³

Hakîkat-ı îmân Allahu Teâlâ'nın takdirine razı olmaktır. Takdîr-i ilâhîyeye razı olup, “Bu Allah'ımın takdiridir başıma geldi.” demek lazımdır. Yoksa şunu şöyle yaptım da böyle oldu,

³ Ahmed b. Hanbel, VI, 441, r. 27490; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, VI, 419, r. 6028; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, I, 388, r. 211; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, III, 261, r. 2214; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 333, r. 4998; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, VII, 197, r. 11833; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 25, r. 8.

böyle yaptım da böyle oldu diye şuna buna isnat etmemelidir.

«لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ، وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصَّوْمُ. هَبْ هـ
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، طَبَّعَ هَبَّ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ.»

*Li-küllü şey'in zekâtün ve zekâtü'l-cesedi es-savmü.*⁴

“Her şeyin bir zekatı vardır.”

Mesela şimdi evin de zekatı vardır.

Derler ki;

“Evin zekatı olur mu? Zekat parayadır.”

Evin de zekatı vardır. Evin zekatı o eve misafirin girmesidir. Evine misafir girmeyen evler zekatı verilmemiş evlerden sayılmıştır.

Binâenaleyh zekat mesela kırk da bir vereceğiz, biri gidince 39 kalacak, eksiliyor. Madde itibariyle eksilir, azalır ama maneviyat itibariyle bereketlenir, artar, bitmez. Bereket gelir, bereket gelince bitmez.

---

⁴ İbn Mâce, "Sıyâm", 44, r. 1745; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, II, 274, r. 8908; Abd b. Humeyd, *Müsned*, II, 348, r. 1447; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 199, r. 3300; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, VI, 193, r. 5973; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, I, 162, r. 229; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 331, r. 4994; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VIII, 444, r. 23572; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, VII, 136, r. -1; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, IX, 12, r. 4207; İbn Adî, *el-Kâmil*, III, 11, r. 416; İbn Vehb, *el-Câmi'*, I, 189, r. 313; Nebhânî, *Fethu'l-kebîr*, III, 23, r. 9834.

Tebarakellezî'deki mübareklik, bereket.

Binâenaleyh zekatı verdiğimiz vakitte para bitmiyor, artıyor ama adedi eksiliyor. Adedi eksiliyor ama mesela yüzde iki buçuk lira veriyorsun, iki buçuk lira eksik olur, 97.5 kalıyor sana. Eksildi, ama bereketi itibariyle, maneviyatı itibariyle artar, paranın, gıdanın faydasını görürsün. Gıdanın faydasını görürsün, yediğin ekmekten vücuduna nur olur, basiretin açılır. Basiretin açılır! Zekatı verilmeyen paralardan basiretler kapanır, yani gözler kör olur. Bu göz değil, iç gözü kör olur. İç gözü kör olduktan sonra hayrı şerri seçemezsin, batıl ile hakkı ayıramazsın, batıla “İyidir!” dersin.

Sen bak şimdi aklına ne güzel gelecektir;
“Yahu bu batıl ya?”

Olsun, sen bakma, sonu iyi.

Niçin?

İdraki yok, göremiyor ilerisini, basiretsiz.

Cesedin de [mesela,] aç duruyoruz, aç durunca cesetten biraz eksiliyor, azalıyor. Aç kalıyoruz fakat onun bereketi ahlaklar düzelir. İman kuvvetlenir, ahlaklar da o nispette güzelleşir. Haramdan kaçır korunursun.

Ben bugün akşama kadar oruç tuttum.

Niçin?

“Allah’ın rızasını kazanayım”. diye.

Binâenaleyh, “Şu iş benim Allah’ımın rızasına uygun değildir, ben o işi yapamam!” diye içeriden bir manevî korku gelir insana. Basîretler görür onun felaketini. O oruç insanı da bu sebepten vikaye eder, korur. Aynı zamanda oruç bir kalkan derler. Gelen kurşunu, nasıl topçunun önündeki kalkan varsa koruyorsa, oruç da müslümanı korur.

Kimden?

Şeytandan, şehvetten, günahlardan korur.

Onun için;

Li-küllü şey’in zekâtün. “Her şeyin zekatı var.”

Evinde zekatı var, şunun da zekatı var, bu paranın olduğu gibi cesedin de zekatı var.

E ramazanda tutuyoruz?

Ramazan kafi değil. O Allah’ın emri. Ramazandaki oruç Allah’ın emridir. Onu tutmakla mükellefiz.

Ya buradaki zekat?

Buradaki zekat nafile olarak pazartesi tutarsın, perşembe tutarsın, bugün ayın on üçü on dördü on beşi dersin tutarsın. Bugün şu dersin tutarsın, bugün bu der tutarsın, daima oruçlu. Bazen gün aşırı tutar insan.

Binâenaleyh oruçlar insanların ahlaklarının tasviyesine ve imanlarının kuvvetlenmesine vesiledir. Kendileri her ne kadar biraz aç kalsalar da bu kazandıklarına nispetle çok faydalıdır. Sonra oruçta daha maddi faydalar da vardır. İnsan bütün bir gün yiyiyor ya, hem midesi yoruluyor hem vücutta toplanan o biriken yağlar, kanlar bozuluyor. Bu da bir âfat! Ölçtürüyorsun bakıyorsun, tansiyon çıkmış filana. Sonra bakıyorsun kanda şunlar var, bilmem yağda bunlar var. Oruç tutunca tabiatıyla bunlar kendiliğinden gidiyor.

Niçin?

Kanın da azalıyor, yağın da azalıyor.

Neden?

Vücut menfaatlenecek. Alışmış, vücutta bizi besleyen mikroplarımız ya, o mikrop yiyecek istiyor bakıyor yok yiyecek. Mecbur oluyor birikenleri yemeye.

Cenâb-ı Hakk'ın vücutta topladığı depolar var, o depolara müracaat ederse birikenleri yiyor. Birikenler zaten bizim zararımıza çalışıyor. Biriktirmek bizim zararımızdır. Çünkü bir yağı bir yere koy bir müddet sonra orada o zehirlenir. Havayla olan teması içerisinde zehirlenir. Bunun muhafazası vücut böyle temas eder bunu harcamak. Onun harcaşısı, oruç tuttukça o mikropları onları yer, telafi olur, içi güzelleşir.

Orucun çok faydası vardır. Müteaddit defalar söylemişimdir de sırası gelmişken yine söyleyeyim. Fransızların Cezayir mıntıkasında bir hastalık türemiş. Orda da tabi gavur müslüman karışık. Ama hep gavurlar ölüyor.

Fransız doktorlarının tuhafına gitmiş;

Niçin müslümanlar ölmüyor da gavurlar ölüyor?

Akıllarına oruç gelmiş, demişler;

“Bu müslümanlar oruç tutuyor, herhalde bu oruç bunları bu hastalığa karşı muhafaza ediyor.”

Tutmuşlar sıçanları hapsetmişler. Hapsetmişler, bir kısmını her gün beslemiş, bir kısmını da oruç tertibinde sabah akşam birer

parça vermiş. Sonra kaç gün sonra iğneyi vurmuş ikisine de; hastalık iğnesi. O her gün besledikleri paldır küldür gitmiş, ölmüşler. Bu aç kalanlar bir şey olmamış. Nadiren bir iki tanesi gitmiş ama çoğuna bir şey olmamış.

Neden?

Demek ki Allahu Teâlâ'nın bu oruçta akıllarımızın ermediği bizim birçok fevâidimiz var. O gavur o kadcığını bulmuş ama biz onun o kadcığına itimat etmeyiz. Allah'ımızın emridir, çok faydası vardır. Hesapsız, hesapsız! Bazı anne der;

“Aman oğlum oruç tutma, okuyamazsın!”

Neden okuyamayacak canım?

Zihni daha çok açılır, daha çok inkişaf eder.

Onun aç kalmasıyla şey olur mu hiç?

Yanlış o.

Onun için diyor ki;

Li-enne'z-zekât nekase'l-mâlü min haysü'l-adedi. “Adet itibariyle malı eksiltir.”
Fakad tezîdühû min haysü'l-berakeh. “Bereket cihetinden artar.”

Yersin yersin bitmez, azıcık yersin karnın doyar. Bereket var. Allahu Teâlâ'nın oraya bir lütf u ihsanı iniyor.

Niçin?

Gözün de doyuyor karnın da doyuyor, artıyor.

Kezâlik. "Oruç." Yenkısıu bi'l-bedeni. "Beden belki biraz zayıflar, incelir filan ama." Ve yezîdühû fî mekârimi'l-ahlâki ve'l-îmâni. "İmanı ve ahlakı artar ve güzelleşir."

Zaten bize de lazım olan o.

b. Takvâ, Allah korkusu, en güzel bir maden

لِكُلِّ شَيْءٍ مَّعْدِنٌ، وَمَعْدِنُ التَّقْوَى قُلُوبٌ
«الْعَارِفِينَ. طَبَّ عَنْ ابْنِ عُمَرَ.»

*Li-küllü şey'in ma'dinün ve ma'dinü't-takvâ kulûbu'l-ârifîne.*⁵

Şimdi takvâ, Allah korkusu, en güzel bir maden. Allah korkusu en güzel bir maden.

Fakat bu madeni nereden bulacağız?

---

⁵ Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VI, 361, r. 4330; Taberânî, *el-Mu'cemül-kebîr*, XII, 303, r. 13185; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, II, 129, r. 1034; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 329, r. 4986; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, X, 268, r. 17944; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 90, r. 5638; Nebhânî, *Fethu'l-kebîr*, III, 23, r. 9841.

Madenler, işte dağları eşersin deşersin, delersin, yerlerin dibine inersin, bilmem ne, bulacaksın. Çok zor şeyler. Ama bu takvâ elle tutulur gözle görülür bir şey değil. Bunu da bulmak için [onun yeri] *kulûbu'l-ârifîn*. “Âriflerin gönülleridir.” diyor.

Âriflerin gönülleri! Bunu Erzurumlu İbrahim Hakkı hazretleri çok güzel dile getirmiştir. Âriflerin gönülleri eski şeylerde çok iyi bilir. O gönüller cennet bahçesidir. Âriflerin gönülleri cennet bahçesidir. Sen takvâ istiyorsan onların gönüllerine müracaat et, onlarla temas et demek. Onlarla ülfet ve ünsiyet et, onlarla dost ol, ki sana da onlardan o takvâ geçsin.

«لِكُلِّ شَيْءٍ مُّفْتَاْحٌ، وَمِفْتَاْحُ السَّمَاوَاتِ قَوْلٌ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. طَبَّ عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

*Li-küllî şey'in miftâhun ve miftâhu's-semâvâti kavlu: Lâ ilâhe illallâhu.*⁶

⁶ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XX, 215, r. 497; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 330, r. 4990; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, X, 82, r. 16806; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 55, r. 173; İbn Adî, *el-Kâmil*, VII, 303, r. 1632; Nebhânî, *Fethu'l-kebîr*, III, 23, r. 9843.

Her şeyin bir anahtarı vardır malum, fakat göklerin anahtarı [nedir?]

“Göklerin anahtarı *lâ ilâhe illallâh*’tır.”

Bu *lâ ilâhe illallâh* ağzımızdan çıkar tâ arşa kadar gider, buna hiçbir yerde dur diyen olamaz. “Sen buradan ileri gidemezsin.” diyen olamaz.

Şimdi otomobillerde telefonlar varmış, o telefonlarla otomobilci giderken merkezleriyle muhabere edebiliyormuş. Fakat diyorlar, düz yerde yapar. Eğer mıntıka dağlı bayırlıysa, yokuşu çıkarken merkezden bir şey sorarsa, ne sesini duyurabilir ne gelen sesi de alabilir. Çünkü önüne set geldi, mâni geldi. Ama bu Al-lahu Teâlâ’nın kelamının önüne durmanın imkanı yok. Yedi kat semâvâtı yarar geçer öteye.

Onun için yani bu demektir ki siz *lâ ilâhe illallâh* kelimesini çok söyleyin. En aşağı, [günde] 100’den aşağı bırakmayın. Bin dersiniz daha âlâ.

Canım bunu bir tane desek hocaefendi olmaz mı?

Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah dedik mi müslüman da oluyorsun. Bir gavur ga-

vurluk yapar, 50-100 sene neyse, bir gün pişman olur, *lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah* dedi mi bitti. Müslüman oldu.

E bu, bu gavura yetiyor da biz niçin çok diyoruz öyle. Bir kere de biz desek bize de yeter?

Ha, aziz kardeş!

Şu damların altında taşlar var, görüyorsunuz ister çimento olsun ister mermer olsun. Gidiyorsun kapı eşikleri mermerdendir.

Buraya gire çıka gire çıka o mermer nasıl yeniyor?

Nasıl yeniyor, o damla tek tek damlaya damlaya o merdiveni nasıl oyuyor?

Bakıyorsun delinmiş merdiven.

Neden?

Tekrar.

et-Tekrâru ahsen ve lev kâne yüzseksen.

Bu kalp taş da olsa, tevhit tokmaklarıyla yumuşar o. Bu basîret gözleri kapanmıştır. Gözün kapanırsa doktora gidersin, “Perde gelmiş doktor gözüme, hadi bakalım bir muayene.” diyorsun, eh mümkünse açıyorlar, aa görüyorsun gözünü, Allah’a şükrediyorsun.

Bu basîret gözlerini açmak için de tevhit tokmağı lazım, *lâ ilâhe illallah*'a devam lazım. Allah zikrine devam lazım ki basîretin açılabilirsin, afiyeti görebilesin, nerede âfet nerede zarar görebilesin. Onu göremezsin, sırf kitapları, aklının erdiklerini görürsün, o zaman da işte o kadarla kalır. Ancak görürsün dünyanı. Dünyanın arkasındaki âhiretten haberin olmaz. Çünkü gavur, “Öldün mü yeter, işte dünya bundan ibaret. Öldükten sonra bir şey yok.” diyor.

Neden?

Basîretsiz herif, idraki kısa herifin. Allah'ı bu kadar zannediyor.

Allah'ın kudreti o kadar geniş ki, bu dünyanın arkasından nice mevcutları var ki, biz inşallah imanlı göçtüğümüz takdirde o nimetlerine mazhar olacağız, ebedî bir hayata kavuşacağız. Müslümanın itikadı böyledir. Bu hayatın arkasından çok güzel bir hayat daha var ki o ölümlerle o hayata kavuşulur. Bu hayattaki imtihanı devresi de güzel geçirebildik, tevhidini Allahu Teâlâ'nın dilimizden bırakmadık, gönülümüzden çıkarmadık ve son nefesimizde de *lâ*

ilâhe illallâh diyerek gittik miydi, bak sen o adamın kazandığı devlete!

O gavur ne bilecek?

“Eh dünya bundan ibarettir. Öldün mü bitti.” diyor.

O senin aklın o kadar a gavur!

«لِكُلِّ شَيْءٍ صَفْوَةٌ، وَصَفْوَةُ الْإِيمَانِ الصَّلَاةُ،
وَصَفْوَةُ الصَّلَاةِ التَّكْبِيرَةُ الْأُولَى. هَبْ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ.»

*Li-küllü şey'in safvetün ve safvetü'l-îmâni's-salâtü ve safvetü's-salâtü't-tekbîretü'l-ûlâ.*⁷

Li-küllü şey'in safvetün ve safvetü'l-îmâni es-salâtü. “Her şeyin bir güzeli vardır. İmanın da safveti, hıyarı, güzeli namazdır.”

İman namazla iman olur. İmanı iman eden namazdır. Evet *lâ ilâhe illallâh* demekle müslüman olduk, iman sahibi olduk ama o kuvvetlenmek ister ve daima parlamak ister. Bu rüzgarda tutulan bir mum gibidir, yanıyor ama

⁷ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, XI, 3, r. 6143; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, IV, 364, r. 2650; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 292, r. 18937; Nebhânî, *Fethu'l-kebîr*, III, 23, r. 9837.

püff dedin mi söner. Bir rüzgar gelir söndürür. Bunun sönmemesi için onu fanus içerisine alacaksın, camların içerisinde kapalı duracak.

Şimdi şu ışıkların camı delindi miydi ışıklar söner.

Niçin?

Hava aldı, gitti gürültüye.

Fenerin camı kırılır ışığı söner, rüzgar gelir üfler söndürür. Eh bu senin imanın da namazın olmazsa, orucun olmazsa, zekatın sadakan olmazsa, fenersiz camsız bir ışığa benzer ki, etraftan gelecek her türlü felaketler, rüzgarlar, âfetler onu söndürmeye yeter.

Onun için namaz pek mühimdir İslâm'da. Namazı ne pahasına olursa olsun bir müslüman katiyen terk edemez. Katiyen terk edemez!

Onun için bizden evvel geçen başka mezheplerde alimler, iman, bu namaz vaktinde namazı kılmayan kafirdir demişler başka mezhepler. “İmandan çıktı” ikiye ayrılır. İmandan çıktı, gavur olmadı ama imandan da çıkmıştır diyor. Diğer birisi diyor ki, “İmandan da çıktı gavur da oldu.” diyor.

Çok şükür ehlisünnet gelmiş de onlar demişler ki, “Yoo, imandan da çıkmaz gavur da olmaz.”

Ya?

Günahkâr olur. Günahkâr!

O günahlarla da ne oluyor günahlar demek yani?

İmanını ve insanlığını böyle sarmış bir bacanın isleri toplana toplana boruları nasıl dolduruyor, artık o borudan duman çıkmıyor, zifirler akıyor. İşte ona benzer insanın hali. Bu namaz onun için esastır imanda.

Binâenaleyh;

Ve safvetü's-salâtü't-tekbîretü'l-ûlâ.

Buna da çok ehemmiyet vermişler. Tekbîr-i ûlâ diye, imamla beraber *Allahuekber* diyerekten tekbiri alabilmek için camiye vaktiyle girip kamet dinlerken safı tutmak, imam *Allahuekber* derken sen de *Allahuekber* der namaza uyarsın.

“Bu da namazın güzelliğinin alâmeti.”

Bunun hakkında çok mübalağalı konuşmalar olmuş ve demişler ki;

“Şu kadar sen hayırlar yapsan şu kadar sadakalar versen bu ilk tekbirin sevabını alamazsın.” demişler.

Şimdi bunun için müezzinlikte;

hayyaaleselah hayyaaleselah

hayyaalelfelah hayyaalelfelah

[denildiği zaman;] “Namaza ve felaha hazır olun.” [demek.]

Kad kametissalah. “Namaz başladı.” bitti.

İmam iki tarafına bakınır sallanırsa, müezzin[e sorarlar;]

“Hangi namaz başladı ya? Bak imam duruyor orada başlamamış namaza?”

Eh safları düzelteceğiz efendim, şunu bunu...

Onlar şimdi geçti.

Bin dört seneden beri bir saf düzeltmesini öğrenemediysek şuradaki bir dakikanın içerisinde mi öğreneceğiz onu?

Müslüman beş vakitte her gün geliyorsun buraya, bu saflar işte doğru olacak. İmam, müezzin *kad kametissalah* dediği vakitte *Allahu-ekber* demiş olsun diyerekten, sen safını doğrult, düz tut ki o da iki tarafına bakıp da “sen

ileri sen geri” demesin ve namaza durulsun. O da yalancı olmasın ben de yalancı olmayayım.

O “başladı” diyor, başlayan yok. O “başladı” diyor, ben daha hâlâ konuşuyorum burada.

Olmaz.

Onun için tekbîr-i ûlâ *Allahuekber*, beraber *Allahuekber*. Onun için biraz *kad kametis-salah* derken, kameti getirirken ağır olmalı ki, bir dahakini yetiştirme, ağırca olursa daha kolaylık olur. Bazen yetiştirilemiyor.

c. Her gönülde bir takım vesveseler vardır

لِكُلِّ قَلْبٍ وَسْوَاسٌ، فَإِذَا فَتَقَ الْوَسْوَاسُ حِجَابَ
الْقَلْبِ نَطَقَ بِهِ اللِّسَانُ، وَأَخَذَ بِهِ الْعَبْدُ؛ وَإِذَا لَمْ
يُفْتَقِ الْقَلْبُ، وَلَمْ يَنْطِقْ بِهِ اللِّسَانُ فَلَا حَرَجَ.
الدَّيْلَمِيُّ كَرَّ عَنْ عَائِشَةَ. وَفِيهِ مُحَمَّدُ بْنُ
سُلَيْمَانَ قَالَ عَق: حَدَّثَ بَبَوَاطِيلَ.

Li-küllü kalbin vesvâsün fe-izâ feteka'l-vesvâsü hıcâbe'l-kalbi nataka bihi'l-lisânü ve ahaze bihi'l-abdü ve izâ lem yüfteki'l-kalbü ve lem yentık bihi'l-lisânü fe-lâ harace.

Li-küllü kalbin vesvâsün. “Her gönülde bir takım vesveseler vardır.”

Vesvesesiz gönül olmaz. Peygamberler, büyük evliyalar müstesna. Bunlardan gayri bizim gibi insanların gönlüne her şey gelir geçer, vesveseler. Bazısı iyidir, bazısı kötüdür. İyi ise ilham derler; melekler tarafından Allah’tan gelmiştir. Kötülerse şeytan tarafından geline vesveselerden ibarettir. Bu vesveselere itibar etmemek lazım.

“Eğer bu vesvese seni zorlar zorlar en nihayet lisana getirir de konuşursan, bu vesveseden dolayı eğer günah bir şeylerse günahı kazanır. Eğer bunları konuşmadan içinden geçiriyorsun, bu içinde kalıyorsa onun günahı yoktur.”

Yalnız Mekke müstesna. Orada içinden de geçirmeyeceksin. Orası başka. Burada içimizden geçen kötü şeylerden muâhaze olunmayız fakat Mekke-i Mükerreme’de içimizden geçen bazı kötü şeylerden dolayı da muâhaze oluruz.

Onun için bizim büyüklerimiz demişler ki, “Mekkedden mücavir kalma.” Mücavir kalma. Mücaviren hani orada oturmaya hevesleniyor, güzel memlekettir, sevabı çoktur. Ne zaman

artık kemale ulaşırsın, iyi bir adam olursun, uslu bir adam olursun. Kimsenin kusuruyla kabahatiyle meşgul olmazsın. Allah'a ibadetle meşguliyetten başka bir şey bilmezsin. Eh o zaman otur. Yok bu sünneti kılmadı, bu tespihi çekmedi, bu işte yalan da söyledi, beni de aldatı, bana şöyle yaptı böyle yaptı... Böyle şeylerle uğraşacaksın hiç gitme oraya, oturmaya şey yapma yani.

«لَكَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَبْعُمِائَةِ نَاقَةٍ كُلُّهَا
مَخْطُومَةٌ. حَمَّ حَبَّ مَن عَنِ أَبِي مَسْعُودٍ. قَالَ:
جَاءَ رَجُلٌ بِنَاقَةٍ مَخْطُومَةٍ، قَالَ: هَذِهِ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ. قَالَ:.... فَذَكَرَهُ.»

*Leke bihâ yevme'l-kıyâmeti seb'u mieti nâkatin küllühâ mahtûmetün. Kâle: Câe raculün bi-nâkatin mahtûmetin kâle: Hâzihi fî sebîlillâhi.*⁸

⁸ Müslim, "imâre", r. 132; Nesâî, "Cihâd", 46, r. 3187; Dârimî, "Cihâd", 12, r. 2446; Ahmed b. Hanbel, V, 274, r. 22357; İbn Hibbân, *Sahîh*, X, 506, r. 4649; Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 99, r. 2449; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, IV, 228, r. 19542; Tayâlisî, *Müsned*, II, 7, r. 644; Ebû Avâne, *Müsned*, IV, 477, r. 7397; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 289, r. 18569; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VI, 126, r. 3962; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XVII, 228, r. 633; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 354, r. 16029; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, VIII, 116, r. -1; İbn Ebî Âsım, *el-Cihâd*, I, 271, r.

Bir adam gelmiş Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'e, bir deve [getirmiş,] demiş;
“Fisebilillah bunu veriyorum yâ Resûlallah.”

Harbe gidecek gaziler bunu alsınlar gitsinler, harpte ne yapacaklarsa yapsınlar. Resûlü Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem*;

“Bunun mukabilinde Cenâb-ı Hak yevm-i kıyâmette sana birine karşı 700 deve verecek.” demiş.

Para da böyledir, hayvan da böyledir, başka şeyler de buna göredir. Yedi yüz misli, cihada harcanan para 700 misli artar.

Şimdi 700 misli artan bu cihat, her yerde her zaman kıyamete kadar mevcuttur. Cihat yalnız düşmanın karşısına çıkıp da dövüşmek değildir yani. Cihat, “Muharebe oluyormuş gidelim, biz de kılıcımızı alalım biz de dövüşelim.” bu değil.

Her zaman dövüş oluyor mu?

Kaç senedir dövüş gördüğümüz yok elhamdulillah. Her dövüşe herkes de gidemez. İşte o dövüşü de ancak genç insanlar yapacak.

Bizim gibi insanları ne yapsınlar orada?

Ama cihattan hiç kimse geri kalmaz. Hepsimize cihat lazım. Cihada hiç olmazsa gidemiyorsan cihada gidenin elinden tut, ayağından tut, ona yardım et; malen, bedenen, bilginle ona yardım et. Onun evine bak, çoluk çocuğuna bak, onu destekle. “Korkma! Arkanda ben varım!” de, “Hadi sen al şu paraları, al şu silahı git!” de. Sen gidemiyorsun ama sen de onun sevabını alırsın.

Eh yalnız dövüşle olmaz ya.

İslâm’ın bakâsı ilimledir, ilim olmazsa neyle dövüşeceksin?

İslâm’ın bakâsı ilimledir. İlim, ilmin olmazsa dinin olmaz. Din ilimden ibarettir. Dini, dinini muhafaza ilme bağlıdır. İlim olmayınca din gider kendiliğinden. Dinini gidermemek için ilme ihtiyacımız var yani din adamlarına ihtiyacımız var. Bu din adamlarını [yetiştirmek lazım.]

“Kendim olamam; hafız olamam hoca da olamam, vaktim geçmiş.” [diyebilirsin] ama, hoca olmak isteyen birisinin elinden tutar da; “Gel yavrum, ben senin nafakanı temin ederim. Sen çalış, oku! Ekmeğin benden, yemeğin benden, yatacak yerin de benden. Sen yalnız

çalış!” [dersen,] bu da yeter işte. Onun kazanacağı sevabı sen de kazanırsın.

Hayrı işle, işleyemiyorsan hayır işleyenlere yardımcı ol.

Eh bunu da yapamazsak?

Bu da paramıza dokunuyor, onu da yapmaktan aciziz bugün.

Allah affetsin kusurlarımızı.

Diyoruz ki;

“Eh, İslâm bakî kalsın.”

Kalsın ama gayret lazım.

Gayretsiz bakâ olur mu?

«لِكَ فِي ذَلِكَ أَجْرٌ مَا أَنْفَقْتَ عَلَيْهِمْ، فَأَنْفِقِي

عَلَيْهِمْ. يَعْنِي زَوْجَهَا وَوَلَدَهَا. حَب عَنْ رَيْطَةَ

امْرَأَةِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ.»

*Leki fî zâlike ecrü mâ enfakti aleyhim ve enfikî aleyhim. Ya'nî zevcehâ ve veledelhâ.*⁹

İbn Mes'ûd'un hanımı, zengince bir hanımmış. Sadaka verecek, sormuş Resûlullah'a;

⁹ Ahmed b. Hanbel, III, 503, r. 16086; İbn Hibbân, *Sahîh*, X, 57, r. 4247; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IV, 299, r. 7760; Beyhakî, *Ma'rifetü's-sünen ve'l-âsâr*, VI, 206, r. 8503; Tahâvî, *Şerhu me'âni'l-âsâr*, II, 23, r. 3034; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XXIV, 263, r. 667; İbn Ebî Âsım, *el-âhâd ve'l-mesâni*, VI, 235, r. 3468.

“Ben bu vereceğim zekatımı, sadakamı kocama versen olmaz mı?” demiş, sadaka.

Resûlullah Efendimiz de demişler ki;

“Bu hem sadaka olur hem de borcundan ödersin. İki mükafat, iki sevap kazanırsın.” demiş.

Evet, fakat bizim fukaha sonradan; “Bu nesh olundu, bu o zamandı.” demişler. Şimdi kocasına verilen sadaka sadaka sayılmaz. Koca karısına verirse o da sayılmaz. Çocuklarına verirse o da sayılmaz, çocuk sana verirse o da sayılmaz. Çünkü sen çocuğuna bakmakla mükellef çocuk da sana bakmakla mükelleftir. Halbuki sadaka evden çıkması lazım. Evden çıkmadı ki aranızda dolaşıyor.

Onun için bu ilk evvelki zaruret zamanında olan bir şey.

«لِلْإِمَامِ وَالْمُؤَذِّنِ مِثْلُ أَجْرِ مَا صَلَّى مَعَهُمَا. أَبُو
الشَّيْخِ فِي الْأَذَانِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

*Li'l-imâmi ve'l-müezzini mislü ecri mâ
sallâ me'ahümâ.*¹⁰

¹⁰ Deylemî, *el-Firdevs*, III, 321, r. 4964; Ali el-Muttakî, *Ken-zu'l-ummâl*, VII, 586, r. 20374.

“Müezzinle imamın ecirleri, cemaatleri ne kadarsa onlara o kadar ecir verilir.”

On kişiyle kıldıysalar, on kişilik sevabı imam alır on kişilik sevap da müezzin alır. Yüz kişiyle kılarlarsa 100 imamın, 100 müezzinin. Beş yüz, 1000 olursa, ona göre.

Onun için Kâbe-i Muazzama’daki imamlar yaşıyor.

d. Her isteyen bir hakkı vardır

«لِلسَّائِلِ حَقٌّ وَإِنْ جَاءَ عَلَى فَرَسٍ. حم د طب حل
ق ض وَاِبْنُ خُزَيْمَةَ وَالْبَاوَرِدِيُّ عَنِ الْحُسَيْنِ، د
ق عَنْ عَلِيٍّ، طَب عَنِ الْهَرْمَاسِ بْنِ زِيَادٍ.»

*Li's-sâili hakkun ve in câe alâ ferasin.*¹¹

“Her isteyen.”

Dilenci diyoruz biz ona.

---

¹¹ Ebû Dâvud, "Zekât", 33, r. 1665; Muvatta', "Sadaka", r. 3; Ahmed b. Hanbel, I, 201, r. 1730; Ma'mer, *el-Câmi'*, XI, 93, r. 20017; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, II, 353, r. 9823; İbn Ebî'd-Dünyâ, *Mekârimü'l-ahlâk*, I, 119, r. 391; Bezzâr, *Müsned*, IV, 186, r. 1343; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, XII, 154, r. 6784; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VII, 37, r. 13204; İbn Huzeyme, *Sahîh*, IV, 109, r. 2468; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XXII, 203, r. 535; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, I, 191, r. 285; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 324, r. 4971; Begavî, *Şerhu's-sünne*, VI, 175, r. 1673; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 346, r. 15986; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, VIII, 379, r. -1; İbn Adî, *el-Kâmil*, VI, 54, r. 1199; İbn Kânî, *Mu'cemü's-sahâbe*, III, 211, r. -1; Temmâm, *Fevâid*, II, 287, r. 1767; İbn Zencûye, *el-Emvâl*, III, 1125, r. 2088; Nebhânî, *Fet-hu'l-kebîr*, III, 25, r. 9872.

“Her isteyenin bir hakkı vardır, istediği hak. Binâenaleyh o bir atın üzerinde de gelse.”

Ata binmiş, atın üzerinde gelmiş kapınızı çalıyor, “Bana yardım edin.” diyor. Ona bir şey ver. “Senin atın be herif! Sen sadaka almaya muhtaç bir adam değilsin, defol buradan!” demeyeceksin.

Raviler Ahmed b. Hanbel, Ebû Dâvud, Taberânî, Ebû Nuaym *Hiyle*, Beyhakî, Ziya el-Makdisî, İbn Huzeyme, el-Bâverdî, el-Hüseyn'den; Ebû Dâvud, Beyhakî, Ali'den; Taberânî, Hirmâs b. Ziyâd hazretlerinden rivayet etmişler.

Binâenaleyh Cenâb-ı Peygamber'in bir sözü var. Dikkat edin ama! Diyor ki;

“Yâ Rabbi! Beni miskinlerle haşr eyle!”

Dua ediyor Cenâb-ı Peygamber ve duasında diyor ki;

“Yâ Rabbi! Beni miskinlerle haşr eyle!”

Şimdi diyorlar ki; Cenâb-ı Peygamber deseydi ki;

“Yâ Rabbi! Miskinleri benimle haşret!” deseydi, o miskinler; “Biz Peygamberle haşr olacağız!” diyerekten çok sevinirdi. Miskinlere

büyük bir mükafat olurdu ama peygamber de-
medi öyle. Dedi ki;

“Beni onlarla haşret!”

Bu miskinlere karşı bir iltifat-ı peygamberîdir, onların gönüllerini almadır. Binâenaleyh züâfânın elinden tutmak kadar büyük devlet yoktur. Zengin herkes elinden tutar. Zengin atını, arabasını dağdan tepeden aşırır, fukaranın elini tutmak lazım.

Bu hadiste Cenâb-ı Peygamber bizi ikaz ediyor, “Yardımcı olun zuâfâya!” demek istiyor. Peygamber kendisini onların seviyesine düşürüyor, onları kendi seviyesine çıkarmıyor. Bu pek büyük bir laf, pek büyük bir iltifat-ı peygamberî. Bundan çok büyük dersler var. Biz zayıfa, biz ona hiç iltifat etmeyiz, hiç tanımıyoruz, hiç de sevmeyiz, ona kıymette de vermeyiz. Ağzından altın aksa kimse bakmaz onun lafına. Altın akıtsa ağzından, “Bırak şu miskin herifi be!” deriz. Ama öte taraftaki adam işte mektepten çıkmış, çok paranın sahibi, çok bilgisi var; ona bir temennâlar, karşılamalar, iltifatlar, çeşitli... Zaten onun işi tıkrırında, yolunda efendi! Sen gönül alacaksan

Allah'ın bir zuâfâsının gönlünü al da, belki âhi-
retin için de senin bir kurtulmana vesile olur.

Onun için bu fakir geldiği vakitte;

Ve in câe alâ ferasin. “Atın üzerinde ge-
liyor, öyleyken de istiyor işte, sen onu red-
detme, kovma, az bir şey de olsa hakkını gör,
sâil-i hak.”

Bu Kur'an'da da var;

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

*Ve fî emvâlihîm hakkun li's-sâili ve'l-
mahrûm.*¹² diye.

Kur'an'da yok mu?

Kur'an'da da bunun, sâilin hakkı var, sâil-
i hak. Ama diyeceksin ki;

“Hocaefendi, şimdi canım bunlar bir za-
man önceydi. Şimdi görmüyor musun zamanı,
çok tüccarları var bunların. Çok tüccarları
var, işte bugün belki çok servet sahibi olanları
da var bunların. Bunları böyle kazandırmak da
bize düşer mi?”

O başka mesele. Orası memleketin idare-
cilerinin vazifesi.

---

¹² 51/Zâriyât, 19; Bkz. 70/Me'âric, 25.

Şimdi eskiden Arabistan'a gittiğimiz vakitte ilk gittiğim sene, o kadar fakir vardı ki yani birisine çıkarıp beş kuruş vermenin imkanı yok. Seni böyle parçalarlar yani. Oo dolarlar etrafına, sen de pişman olursun keseni açtığına. Bırakıp da gidemezsin de aralarından.

Böyle bir vaka dinledim. Bizim Topbaş rahmetlik Nuri Bey var. Topbaş ailesi zengin bir aile tabi. Medine-i Münevvere'de demiş;

“Bugün ekmek alayım da rast geldiğim fukaralara birer tane ekmek vereyim.”

Almış bir kucak ekmek, şimdi bunu gören o fukaralar bunu sıkıştırmışlar bir köşeye, tırmalıyorlar adamı. Adam ne ekmeği verebiliyor ne aralarından çıkabiliyor.

Derken, bir efendi var orada, o yetişmiş imdadına da, “Ben kurtardım onu. Ekmekleri dağıttık da zor kaçtık aralarından.” diyor.

Ama şimdi?

Şimdi bir tane fakir böyle bulunmuyor.

Niçin?

Hükümet hepsini toplamış, tıkmış bir yere. Hepsine birer ev vermiş, birer de aşçı tutmuş onlara, yiyeceğini içeceğini hepsini veriyor. Bazı kaçanlar oluyor oradan. Onlar da

polis yakaladı mı yine götürüyor oraya, otur bakalım burada diyor. Halka eziyet etmesinler diyerekten besliyor onları.

Ama biz bunları toplamaktan başa çıkamıyoruz, ne yapalım. O da bizim kusurumuz.

«لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ سَبْعُ خِصَالٍ: يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ
دَفْعَةٍ مِنْ دَمِهِ، وَيَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ، وَيُحَلِّي
حُلَّةَ الْإِيمَانِ، وَيُزَوِّجُ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ زَوْجَةً
مِنَ الْحُورِ الْعِينِ، وَيُجَارُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ،
وَيَأْمَنُ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ، وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ
الْوَقَارِ، الْيَاقُوتَةُ مِنْهُ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا،
وَيُشَقَّعُ فِي سَبْعِينَ إِنْسَانًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ. حم هـ ع
طب هب ت صَحِيحٌ عَنِ الْمِقْدَامِ، طَب عَنْ
عُبَادَةَ.»

Li'ş-şehîdi indallâhi seb'u hisâlin: Yuğ-feru lehu fî evveli def'atin min demihi ve yerâ mak'adehu mine'l-cenneti ve yuhallâ hullele'l-îmâni ve yüzevicü'sneteyni ve seb'îne zevceten mine'l-hûri'l-îyni ve yücârü min

*azâbi'l-kabri ve ye'menü mine'l-feze'i'l-ek-beri ve yûdau alâ re'sihi tâcu'l-vakâr el-yakûtetü minhü hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ, ve yeşfe'u fî seb'îne insâne min ehli bey-tihi.*¹³

Şehid diyoruz ya, geçen derste geçmişti. Şehit iki kısım: Birisi, yatakta hiç burnu kanamadan ölen bir şehittir ki en büyük şehittir o.

Niçin?

İlm ü irfanla gönlü dopdolu, Allah'tan başka bir gayesi yok. O da yatağında böyle Allah diyerekten gider, şehitlerin en büyük mertebesine nail olur.

Bir de, işte düşman karşısında dövüşürken şehit olur. Bu düşman karşısında dövüşürken şehid olana yedi tane devlet veriliyor.

Birinci devlet;

Yuğferu lehû fî evveli def'atin min demihî. “Kan akıyor ya, ilk kanı akarken daha affediliyor.” *Ve yerâ mak'adehû mine'l-cenneti.*

---

¹³ Tirmizî, *Fedâilü'l-cihâd*, 25, r. 1663; İbn Mâce, "Ahkâm", 16, r. 2799; Ahmed b. Hanbel, IV, 131, r. 17182; Abdürrezzak, *Musannef*, V, 265, r. 9559; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, IV, 220, r. 19467; Bezzâr, *Müsned*, VII, 142, r. 2696; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VI, 114, r. 3949; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XX, 266, r. 629; İbn Ebî Âsım, *el-Cihâd*, II, 532, r. 204.

“İlk kanı akarken daha ölmemiştir yani o ilk kanın akışında cennetteki yerini gösterirler.”

Senin yerin burası merak etme! Bak âhirete gidiyorsun ama işte cennetteki yerin. Bir. İkincisi;

Ve yuhallâ hullete'l-îmâni. “İman esvapları, cennet esvapları giydirirler.”

İman esvapları ki işte âhîret şeyleri, [giysileri.]

Ve yüzevvicü'sneteyni ve seb'îne zevceten mine'l-hûri'l-îyni. “Yetmiş iki tane de hûrîlerle evlendirirler onu, mükâfât olarak.”

Dördüncüsü;

Ve yücârü min azâbi'l-kabri. “Kabirde ona azap yok artık.” *Ve ye'menü mine'l-feze'i'l-ekberi.* “Kıyametin korkusu da yoktur, ondan da emindir.” *Ve yûdau alâ re'sihi tâcu'l-vakâr el-yakûtetü minhü.* “Yakuttan başına bir taç giydirilir, ki dünyayı ışıldatan, güneşin ziyasını kapatan bir taç.” *Hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ.* “O taç dünyayı satın alır. Dünyanın içindekileri de satın alır. O kadar kıymetli.” *Ve yeşfe'u fî seb'îne insâne min ehli beytihî.* “Akrabâ u taallukâtından 70 kişiye de şefaathakı verilir kendisine.”

Büyük mükâfât!..

Yine;

«لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى زَوْجَتَانِ مِنَ الْحُورِ
الْعَيْنِ يُرَى مَخُّ سَاقِهَا مِنْ وَرَاءِ سَبْعِينَ حُلَّةً. قَطُّ
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

*Li's-şehîdi indallâhi te'âlâ zevcetâni
mine'l-hûri'l-îyni yürâ mühhu sâkihâ min
verâi seb'îne hulleten.*¹⁴

Bu cennet hûrîlerinin üzerinde 70 tane 70 kat esvap var. Yetmiş kat esvabın altından giydiğinin içerisi görünür. Yani giydikleri esvaplar içinin görünmesine mani olmaz.

«لِلطَّاعِمِ الشَّاكِرِ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ مَا لِلصَّائِمِ
الصَّابِرِ. ق عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

*Li't-tâimi's-şâkiri mine'l-ecri mislü mâ
li's-sâimi's-sâbiri.*¹⁵

¹⁴ Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, III, 298, r. 2316; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, XI, 424.

¹⁵ Tirmizî, "Sifatü'l-Kıyame", 43, r. 2486; İbn Mâce, "Sıyâm", 55, r. 1764; İbn Mâce, "Sıyâm", 55, r. 1765; Dârimî, "Et'ime", 4, r. 2067; Ahmed b. Hanbel, II, 283, r. 7806; Ahmed b. Hanbel, II, 289, r. 7889; Ma'mer, *el-Câmi'*, X, 424, r. 19573; İbn Huzeyme, *Sahîh*, III, 197, r. 1898; İbn Hibbân, *Sahîh*, II, 16, r. 315; Hâkim, *el-Müstedrek*, I, 584, r. 1537; Hâkim, *el-Müstedrek*, IV,

et-Tâim, yemek yediren. *eş-Şâkir*, Yedir-
diğine de teşekkür ediyor, “Oh yâ Rabbi! Şü-
kür, bak bu kadar insana ekmek yedirdim, ye-
mek yedirdim.” diyor.

Sabahleyin de bize bizim talebeler bir çay
ziyafeti yaptılar, yedirdiler.

Bunun ecri [nedir]?

Mislü mâ li's-sâimi's-sâbiri. “Oruç tutu-
yor akşama kadar, aç. Onun sevabı neyse ye-
direnin sevabı da odur.”

Onun için ya orucunu tut ya yedir. Yapa-
mıyorsan vay haline...

«لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ خَيْمَةٌ مِنْ لَوْلٍ مُجَوَّفَةٍ،
طُولُهَا سِتُّونَ مِيلاً، لِلْعَبْدِ الْمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلٌ
يَطُوفُ عَلَيْهِمْ، لَا يَرَى بَعْضُهُمْ بَعْضًا. طَبَّ عَنْ
أَبِي مُوسَى.»

*Li'l-mü'mini fi'l-cenneti haymetün min
lü'lün mücevvetün, tûlühâ sittûne mîlen*

151, r. 7194; Hâkim, *el-Müstedrek*, IV, 151, r. 7195; Ebû Ya'lâ,
Müsned, XI, 459, r. 6582; Ebû Avâne, *Müsned*, V, 162, r. 8242;
Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IV, 504, r. 8518; Beyhakî, *es-Sü-
nenü'l-kübrâ*, IV, 504, r. 8519; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IV,
504, r. 8520; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VI, 263, r. 4147; Taberânî,
el-Mu'cemü'l-evsat, VII, 238, r. 7381; Begavî, *Şerhu's-sünne*, XI,
280, r. 2832.

*li'l-abdi'l-mü'mini fîhâ ehlün yetûfu aleyhim lâ yerâ ba'duhüm ba'den.*¹⁶

Li'l-mü'mini fi'l-cenneti haymetün min lü'lüin mücevvetün. “Cennette bir çadır var ama çadır lü'lü’ dediğimiz inciden. İçleri boşalmış böyle delikli ondan ama bizim çadırlar gibi değil.” *Tûlühâ sittûne mîlen.* “Altmış mil uzunluğu var.”

Yani hemen hemen İzmit’e yaklaşıır.

Li'l-abdi'l-mü'mini fîhâ ehlün yetûfu aleyhim lâ yerâ ba'duhüm ba'den.

Dikkat eder misiniz bilmem?

Lâ yerâ ba'duhüm ba'den. “Bu çadırın içerisinde onun aile-i efradı, 70 tane hûrîsi var ama hiç birisini birisi görmez.”

Bizim gibi böyle orta malı değillerdir yani.

---

¹⁶ Buhârî, "Tefsîrül-kur'ân", 1, r. 4879; Müslim, "Cennet", r. 23; Müslim, "Cennet", r. 24; Müslim, "Cennet", r. 25; Dârimî, "Rikâk", 109, r. 2875; Ahmed b. Hanbel, IV, 400, r. 19576; Ahmed b. Hanbel, IV, 411, r. 19681; Ahmed b. Hanbel, IV, 411, r. 19683; Ahmed b. Hanbel, IV, 419, r. 19761; İbn Hibbân, *Sahîh*, XVI, 407, r. 7395; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 32, r. 33984; Bezzâr, *Müsned*, VIII, 90, r. 3088; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, XIII, 315, r. 7332; Beyhakî, *el-Ba's*, I, 214, r. 338.

«لِلْمَاشِي أَجْرُ سَبْعِينَ حَجَّةً، وَلِمَنْ يَرْكَبُ أَجْرُ
حَجَّةٍ. الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

*Li'l-mâşî ecrü seb'îne hacceten ve limen yerkebü ecrü haccetin.*¹⁷

“Hacca giden insanlar, hacca o günün vasıtaları nelerse; atla, arabayla, tayyareyle giderse, o bir hac sevabına nail olur. Fakat yürüyerek giden, mâşî, ona 70 hac sevabı verilir.”

Bakın yine, bir hacı hacı olmuş, hacca gitmiş farz hacını yapmış, ondan sonra parasını gaza yerlerine harcarsa ona 40 hac sevabı verilir. Buna 40 hac sevabı verilir. Hac farzını ödedi, nafile olan haclarının yerine paralarını cihada, İslâm'ın kalkınmasına, İslâm'ın ayakta durmasına harcıyor. Bundan dolayı 40 hac sevabı alır. Ve bilakis, hac yapmamış bir insanın, hacca gitmiyor, bu 40 defa gazaya gitse bir hac sevabına erişemez. Kırk defa gazaya gitse bir hac sevabını da almaz. Haccın kendisi zaten

---

¹⁷ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, VII, 134, r. 7083; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, I, 59, r. 60; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 322, r. 4967; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, III, 209, r. 5279; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, V, 26, r. 11895.

gazadan ibarettir. Bütün gün hareket üzerindedir insan.

«لِلْمُصَلِّي ثَلَاثُ خِصَالٍ: يَتَنَاثَرُ الْبِرُّ عَلَيْهِ مِنْ
عَنَانِ السَّمَاءِ إِلَى مِفْرَقِ رَأْسِهِ، وَتَحُفُّ بِهِ
الْمَلَائِكَةُ مِنْ لَدُنْ قَدَمَيْهِ إِلَى عَنَانِ السَّمَاءِ،
وَيُنَادِيهِ مُنَادٍ: لَوْ يَعْلَمُ الْمُصَلِّي مَنْ يُنَاجِي مَا
انْفَتَلَ. عِبْ وَمُحَمَّدُ بْنُ نَصْرِ فِي الصَّلَاةِ عَنِ
الْحَسَنِ مُرْسَلًا.»

*Li'l-musallî selâsü hısâlin: Yetenâserü'l-birrü aleyhi min anâni's-semâi ilâ mifraki re'sihî ve tahuffu bihi'l-melâiketü min ledün kademeyhi ilâ anâni's-semâi ve yünâdîhi münâdin: Lev ya'lemu'l-musallî men yünâcî me'nfetele.*¹⁸

e. Musallîye, namaz kılana üç devlet vardır

“Musallîye, namaz kılana üç devlet vardır.”

¹⁸ Abdürrezzak, *Musannef*, I, 49, r. 150; Münâvî, *Feyzu'l-Kadîr*, V, 292, r. 7349; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 289, r. 18923; Muhammed b. Nasr, *Kıyâmu'l-leyl*, I, 63.

Birisi;

Yetenâserü'l-birrü aleyhi min anâni's-semâi ilâ mefrıki re'sihî. “İhsanlar, ihsan edilen şeyler gökten ayağına kadar ona öyle hayırlar isabet ederler ki; başından ayağına kadar yani gökten aşağı kadar. Semadan aşağıya, ayaklarının ucuna kadar o rahmeti ilahiyeye mazhar olur.”

İkincisi;

Ve tahuffu bihi'l-melâiketü min ledün kademeyhi ilâ anâni's-semâi. “Melekler de ayağının ucundan tâ semanın şeyisine kadar böyle bir âlem olarıktan bunu ihâta ederler ve bunu ziyaret de ederler. Tavaf.”

[Üçüncüsü;]

Ve yünâdîhi münâdin: Lev ya'lemu'l-musallî men yünâcî me'nfetele. “Bir münadî diyor; ‘Eğer bu musalli kimin huzurunda durduğunu idrak etse bozmaz onu.’”

Uzatır da uzatır uzatır da uzatır.

Hakkın divanından kim ayrılmak ister canım?

Şimdi bizi reiscumhur bir davet yapsa, buyurun dese oturtursa, adamın yanında ne kadar fazla kalırsak o kadar iftihar ederiz. Bir

saat oturdum, bir gün oturdum. Ooo övünür dururuz.

Kimdir o?

Bir dünya adamıdır. Eh Allah'ın divanında [durmanın değeri ne kadar yüksetir] ama biz onu idrak edemiyoruz. Çünkü şuurumuz noksan, işimiz de çok, hemen kılalım da gidelim. Yok canım yahu, bu kadarcık değil, yani namaz bu kadar basit bir şey değil. O kadar basit bir şey değil! Hemen bir *Elham* bir *Kulhüvallah*'ı okuyup da dört rekât kılıp da gitmekten ibaret değil. Hak divanındasın. Allah'ın huzurunda kendini muhasebeye çek!

O'nun huzurunda kendini muhasebeye çek;

Ben O'nun kuluyum da O'na ne gibi kulluk yaptım bakalım?

O'nun emirlerine ne kadar itaatım var?

Sözünü ne kadar dinliyorum?

«لِلْمَمْلُوكِ عَلَى مَوْلَاهُ ثَلَاثٌ: لَا يُعَجِّلُهُ عَنْ

صَلَاتِهِ، وَلَا يُقِيمُهُ عَنْ طَعَامِهِ، وَيَبِيعُهُ إِذَا

اسْتَبَاعَهُ. كَرَّ وَتَمَّامٌ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.»

*Li'l-memlûki alâ mevlâhü selâsün: Lâ
yu'acciluhû an salâtihî ve lâ yukîmuhû an
taâmihi ve yebî'uhû ize'stebâ'ahû.*¹⁹

Li'l-memlûki alâ mevlâhü selâsün. “Köle-
lerinizin, uşaklarınızın, hizmetkârlarınızın
sizde üç hakkı vardır.”

Hizmetkârlarınızın. Bu köle denilen şey
şimdi tabi yok da, hizmetkâr demek. Bu hiz-
metkârların sizde üç hakkı vardır.

Birisi;

“Namaza durduğu vakitte onu acele,
'Hadi çabuk ol da şu namazı bitir, bak bu iş
yapılacak!' deme ona.”

Onu deme, bırak namazını güzel kılsın.

Ve lâ yukîmuhû an taâmihi. “Ekmeğe
oturmuş, 'Yahu öyle iki saatte ekmek mi yenir?

---

¹⁹ Taberânî, *el-Mu'cemü s-sagîr*, II, 256, r. 1123; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, V, 472, r. -1; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XXXII, 176, r. -1; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XXXXII, 296, r. -1; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IX, 83, r. 25072; Temmâm, *Fevâid*, I, 161, r. 370.

Hadi çabuk, bu işler yapılacak!’ diye onun yemeğinde de onu zorlama.”

Yemeğini de yesin. O kendi tabiatına göre nasıl yiyecekse yesin.

Ve yebî’uhû ize’stebâ’ahû. “O adam, ‘Ben sende çalışmayacağım.’ dediği vakitte onu sat, tutma elinde.”

“Benim bu işlerimi başka kim yapacak? Olmaz öyle şey!” deme.

«لَمْ يَلِقَ ابْنُ آدَمَ شَيْئًا قَطُّ مَدُّ خَلْقَهُ اللهُ أَشَدَّ
عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ، ثُمَّ إِنَّ الْمَوْتَ لَأَهْوَنُ مَا
بَعْدَهُ. حَمَّ عَنْ أَنَسٍ.»

*Lem yelka’bnü Âdeme şey’en kattu müz halakallâhu eşedde aleyhi mine’l-mevti sümme inne’l-mevte le-ehvenü mimmâ ba’dehu.*²⁰

Hazreti Enes radiyallahu anh’ten.

---

²⁰ Ahmed b. Hanbel, III, 154, r. 12566; Taberânî, *el-Mu’cemül-evsat*, II, 277, r. 1976; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 452, r. 5395; Heysemî, *Mecme’u’z-zevâid*, II, 319, r. 3893; Heysemî, *Mecme’u’z-zevâid*, X, 334, r. 18331; Münâvî, *Feyzu’l-Kadîr*, V, 296, r. 7367; Ali el-Muttakî, *Kenzu’l-ummâl*, XV, 570, r. 42209; İbn Hacer, *lthâfü’l-mehere*, II, 123, r. 1359; İbn Adî, *el-Kâmil*, IV, 545.

“İbn Âdem yani biz insanoğulları, ademoğulları yaratıldığımız günden itibaren ölümden daha şiddetli hiçbir şeyle karşılaşmamıştır.”

“Allah’a rahmet eylesin!” diyor bitiyor iş.

Ama o ölüm başa geldiği vakitte sorulsa ki nasıl oluyor bu canın çıkması?

Allah’ın lutfu çok da ana karnında canlanmamışız, hiç birşeyden haberimiz yok olarıktan dünyaya geliyoruz, bir hayata kavuşuyoruz. Giderken de o hayattan ayrılışın bir acısı var. Bu acıyı da fark etmiyor ancak onu o adam fark ediyor.

“Ondan daha acısı yok.” *Sümme inne’l-mevte le-ehvenü mimmâ ba’dehu.* “Halbuki o mevt, ölüm ölümden sonra olacıklara karşı hiçtir.”

Ölümden sonra olacak hadiselerle karşı ölüm hiçtir. Daha büyükleri var; kıyamet hadiseleri, mezar hadiseleri, mezarın sıkma hadiseleri ve bunlar muhakkak olacak şeyler.

Çünkü Sa’d denilen ashâb-ı kirâmdan bir bahtiyar ölmüştü de, o ashâb-ı kirâmdan olduğu halde, öldükten sonra kabrin onu nasıl sıktığını tavsif ediyorlar.

[Kabir insanı sıktığı vakitte insanın] kemiklerini birbirine geçirir.

“Canım hocaefendi öyle laf mı olur?” dersin, deriz.

Ha bu idrakimizin haricindedir, basîret gözleri görür ancak onu. Onun kabirde nasıl sıkıldığını ancak basîreti olan arif insanlar görür. Bu dünyada da bu koca dünyalığıyla beraber insan bazen öyle bir sıkılır ki, öyle bir sıkılır ki canı burnundan gelir.

f. Ölümün ilk mertebesinde melekler gelecek

Bu koca dünya insanı nasıl sıkar?

Bilmem artık, onu sıkılana sormak lazım.

“Onun için ölüm hiç gelir, ölümden sonra başa geleceklere karşılık.”

Çünkü ilk ölümün ilk mertebesinde melekler gelecek, *men rabbüke?* diyecek.

Rabbisini burada tanımayan adam, bilemeyen insan orada ne diyecek?

Ölürken burada idam olacak o çocuklara sana hoca gelse de telkin etsin dediler;

“Benim hocayla işim yok!” dediler.

Mezardaki meleğe ne diyecek acaba?

Men rabbüke?

E burada Allah'ı tanımayan insan, "Benim rabbim Allah'tır." demesine imkan olmaz. Burada ancak Allah'ı tanımış, bilmiş insan *men rabbüke?* dedikleri vakitte, "Rabbim Allah." diyecek.

Peygamberin?

Peygamberim de Muhammed Mustafa *sal-lallahu aleyhi ve sellem*. Çünkü beş vakit ona salât ü selamlar getiriyorum, sünnetlerini ihya ediyorum, aramızda râbıtamız var.

E dinin?

İslâm.

İslâm diniyle yaşadıysan İslâm diyeceksin, değilsen [diyemeyeceksin.]

Ha şunu da okuyayım da kafi gelsin.

«لَمْ يَمْنَعْ قَوْمٌ زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ إِلَّا مُنِعُوا الْقَطْرَ مِنَ

السَّمَاءِ، وَلَوْلَا الْبَهَائِمُ لَمْ يُمَطَّرُوا. طَبَّ عَنْ

ابْنِ عُمَرَ.»

*Lem yemna' kavmun zekâte emvâlihim illâ müniû'l-katar mine's-semâi ve lev le'l-behâimü lem yumtirû.*²¹

²¹ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XII, 446, r. 13619; Münâvî, *Feyzu'l-Kadîr*, V, 297, r. 7369; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*,

“Hiçbir kavim yoktur ki zekatlarını men ederler.”

Zekat vermiyor adam, zor geliyor zekat vermesi. “Ben şuraya da verdim, buraya da verdim.” diyor, “Cami yaptırdım, bilmem ne yaptırdım.” diyor vermiyor zekat.

Cami parası zekat parası ile olmaz! Cami parası kesende ayrı paran varsa yaptırırsın. Zekatını camiye verip de cami yaptırırsan o zekat zekat sayılmaz. Umumi menfaat! Zekattan fukaranın istifade etmesi lazım.

“Bunu yapmazsan, zekatını vermezsən, vermiyor.” *İllâ müniû'l-kate mine's-semâi*. “O zaman bunların yağmurları kesilir.”

Kıyamet koparıyoruz, “Yağmur yağmıyor!” Bak, kuraklıktan bu sene mahsul az, eksik. Dışardan alacağımız mahsulün fiyatı 15 milyar tutuyor. On beş milyar para harcayacağız, yiyeceğimiz ekmek Amerika'dan gelecek. Eğer bu parayı vermezsek aç kalırız. İşte gazetelerde yazıyor, filan yerde hayvanlar ölüyor, filan yerde hayvanlar ölüyor. Ot yok saman yok. Bir vakitte gelecek “Zahire de yok!” diyecekler.

VI, 306, r. 15806; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, III, 320.

Onun için devlet tedbirini alıyor şimdi-
den, mahsul buğday getirtmeye çalışıyor.

Niçin bizim toprağımızda olmasın, niçin
yağmurumuz gelmesin?

Allah'ın yağmuru eksik mi yani?

Yağmuru mu yok da Allah vermiyor bize?

Bulutlar geliyor, üzerimize aşırıp gidiyor.

Ha Allah'taki rahmet, gökteki rahmet hiç-
bir zaman eksilmez. Mesela farzet ki 100 okka
yağmur var yukarıda, o 100 okka yağmur mü-
temadiyen mevcuttur orada, hiç eksilmez. Hiç
azalmaz. Buraya gelmiyor gidiyor denizlere
dökülüyor, gidiyor boş yerlere, hâlî yerlere dö-
külüyor bizim arazi kurak kalıyor, mahsulümüz
olmuyor.

Sebebi?

Ha *illâ müniû*. “Bu zekatı vermemenin ce-
zası o.”

Yani İslâm'a herhangi bir cihetten her-
hangi bir zarar gelirse o zarar muhakkak zen-
ginlerin yüzünden gelir. Zenginler şimdi zen-
gin olacağım diyerekten faizi yiyor. Hiç kork-
muyor.

Ya faiz haram be?!

“Adam bırak be hoca, şu hale eski kafada gidiyorsun! Böyle şey mi olur? Bunsuz bugün bu fabrika döner mi, bu işler yapılır mı? Bak herif tâ aya gidiyor bilmem ne yapıyor! Sen hâlâ bize mani oluyorsun zekata!”

Ben karışmam efendi!

Bak, Allah’ın kitabından da sil onu öyleyse!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا

*Yâ eyyühellezîne âmenû lâ te’külü’r-ribâ*²² diyor Allah.

Madem ki inanmıyorsun, sil öyleyse onu oradan!

Silemez! Silmeyince inanmıyorsun, inanimadığın zaman inanmazsan müslüman olamazsın. İnanır da, “Mecburum yapmaya!” dersin günahkâr olursun.

Bu günah, bu günahkârlar, bu günahlar da bu milletin üzerine inecek rahmeti ilahiye mani olur, inmezler. Bu rahmetin inmemesinin sebebi zenginin sadakayı vermeyişi ve zengin

---

²² 3/Âl-i İmrân, 130.

ve gayri zengin olanların da haramlardan kaçmayışı.

Şarabı satan korkmuyor satıyor.

Canım haram be kardeş! İçmesi de haram satması da haram. Hatta hamalın arkasına kaldıran da o harama iştirak ediyor. Hamalın arkasına kaldıran ona yardım eden de aynı günaha müstehak oluyor.

Sen ne yapıyorsun, bunu satmakla ne olacak?

İşte paralar çoğalacak, eve de bol bol öte beri götüreceğim.

E ama haram ile götürdüğün beslediğin çocuk sana yarın hem sana itaat etmeyecek hem memlekete de itaat etmeyecek. İki zararı var; hem sana hem memlekete. O zaman diyecek ki; Rus hayatı daha iyi hayat. Çin'deki daha güzel!" diyecek. Çevirmeye çalışacaksın çeviremeyeceksin de...

Çeviremeyeceksin!

Sebebi?

Senin yaptığın bu günahların tesiri oluyor bunlar.

Onun için;

Lem yemna' kavmun zekâte emvâlihim illâ müniû'l-katar mine's-semâi ve lev le'l-behâimü lem yumtirû.

“Eğer hayvanlar olmazsa hiçbir damla su indirmeyecek Allah buraya.”

Bereket bu hayvanlara olan, çocuklara olan ve ihtiyarlara olan hürmetten bazı müsallîler var, ihtiyar müsallîler. Onların hürmetine Cenâb-ı Hak diğerlerine de ikramında ihanetinde bulunuyor.

Cenâb-ı Hak cümlemizi gaflet uykusundan uyandırır. Bu gözlerimize kapak, perde gelmesini istemediğimiz gibi gönül gözlerimizin de kapanmasından Allah bizleri korusun.

Gönül gözlerinin kapanması günahları işlemekle, evâmiri ilâhîyi yapmamak suretiyle gönül gözleri kapanır. Gönül gözleri kapandıktan sonra hayvan da olan bu göz gibi senin de bu gözün hiçbir işe yaramaz. Ancak yemeye yarar, yemekten başka bir şeyi yoktur.

Hayvan ne yapar?

Gözüyle görür yer, burnuyla da; “O ot zararlı mıdır, yiyeyim mi yemeyeyim mi? diye koklar, zararlıysa yemez. Bizde o koku da yok burnumuzda.

Allah cümlemizi affetsin. Tevfikatı samadiyesine mazhar etsin.

Dün bir kitap gördüm, orada bir yazı gördüm. O yazıyı bundan belki 50 sene evvel, Bursa'nın Camii Kebîr'i var ya, büyük bir camisi. O caminin kıblesine koymuşlar, şöyle şu kadar bir levha. Okudum baktım, diyor ki levhada, hadis metni;

«اتَّقِ شَرَّ مَنْ أَحْسَنَتْ إِلَيْهِ»

İtteki şerre men ahsente ileyhi.

Bu kadar. Tabi manası malum, ama aklım ermedi. Diyor ki;

“Sen iyilik yaptığın adamın şerrinden sakın.”

Aklım ermedi tabi o zaman daha gençliğim var. İnsan iyilik ederde birisine bu iyilikten ne gibi adama zarar gelir, idrak edemedim.

O zaman bir büyük hoca efendimiz vardı, ona dedim ki;

“Hocaefendi, ben bunun manâsını anlayamadım.”

Hocaefendi de bana, “Şudur.” demedi, “Anlarsın sonra oğlum.” dedi. O kadar. Anlarsın!

Dün o kitabı şöyle bir açtım, o gelmesin mi karşıma. Diyor ki;

“Besle kargayı oysun gözünü.”

Onu cevaplandırıyor;

“Besle kargayı oysun gözünü.” “Besle köpeği ısırısın seni.”

Alt tarafında da diyor ki yine, İmam Âzam, gayri onun ne kadar doğru olduğunu bilmem de, İmam Âzam da bir köpek yavrusu bulmuş da beslemiş, sonra onu ısırmış, o da ona karşılık bunu demiş;

“Besle köpeği ısırısın seni.”

Alt tarafında da diyor ki;

“Kötülere iyilik iyilere kötülüktür.”

Kötülere iyilik, iyilere kötülüktür. Aslanı seversin, iyilik edersin yedirirsin, içirirsin ama aslandır, pençeyi vurdu muydu gidersin öte tarafa. Ayı keza, bütün canavarlar böyledir.

Allah kusurlarımızı affetsin. Tevfikatı samadaniyesine mazhar etsin, sevdiği kulların arasına kendisine daima itaat edip emirlerine itaat eden, boyun büken, peygamberimizin de yolundan ayrılmayan bahtiyarların zümresine hepsimizi ilhak eylesin.

Ha sakallarını bırakmış kardeşlerimiz var, onların da sakallarını Allah mübarek etsin ve sakal bırakmayan kardeşlerimizin de gönüllerine ilham buyursun da bu sünneti seniyyenin icrasına muvaffak kılsın.

el-Fâtiha.

Mehmed Zahid KOTKU

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

